

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Štev. 85. 86

V Ljubljani, v torek 16. aprila 1901.

Letnik XXIX.

Pe pošli prejemam:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6, 50 —
mesec : 2, 20 —

V upravnistvu prejemam:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1, 70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Ruske študentinje in dijaški nemiri na Ruskem.

Sedanjih dijaških nemirov na Ruskem, zlasti manifestacije pod soborjem Kazanskim v Petrogradu so se mnogobrojno udeležile tudi ruske študentinje, katere že davno slovijo izven ruske meje kot revolucionistkinje. — V kratkem bode minilo 25 let od tiste dobe, ko se je ime Vere Zasulič čitalo v celnem evropskem tisku. Zaslovela je z bok napada na načelnika žandarjev, generala Trepova, nad katerim se je hotela znositi zavoljo tega, ker je nekega dijaška ukazal pretepati s šibami. Porotno sodišče v Petrogradu je Vera Zamlič takrat oprostilo, in dijaški so jo v triumfu nesli iz sodnijske sobane v kočijo. Ker pa Vera Zasulič vendar ni zaupala ruski vladi, je po nasvetu prijateljev takoj zapustila Rusijo ter se je za vedno preselila na Francosko.

Istotako znana v krogih ruskih revolucionistkinj je Zofija Perovska, tovarišica Želabova, katera je igrala imenitno ulogo v umoru Aleksandra II. l. 1881. Bila je hči ruskega dostojanstvenika, vzgojena v aristokratskih krogih, in vendar je tako sovražila carsko vlado, da je postala revolucionistinja in zaedno z znanim Želabovom je stregla carju po življenju.

V zadnjem času se je veliko pisalo o tretji revolucionistkinji Zlotovni, študentkinji višjih ženskih kurzov, katero je ruska vlada obsodila v ječo Petropavlovsko, in ona boječ se mučenja in ne hoteč izdati nobenega izmed somišljenikov, se je obvila s petrolejem in je v plamenih umrla. Obletnica njenega smomora, ki je bila dne 17. sušca, je bila pravzaprav vzrok manifestacije in krvavih izgrediv pod Kazanskim soborjem. Tako se more razjasniti nenavadno velika vdeležba študentinj pri dijaških nemirih in aretovanje tolikih ženskih. — Ruske študentinje, katere so se že prejšnjih nemirov vdeleževale, so se tudi sedaj pokazale svetu kot revolucionistkinje. Tip ruske študentinje s kratko ostrizanimi lasmi, s plavimi naočniki in z večno zanemarjeno obleko, ki je menda znan čitateljem ruskih romanov, se je že davno postaral. Današnje ruske študentinje se odlikujejo z modno obleko in finim obnašanjem. Nihče se ni nadejal, da se tudi pod to modno obleko krije revolucionarski duh baš tako, kakor pri študentinjah starega tipa. In zato je bilo aretovanje 400 študentinj v Petrogradu v prvem dnevu za rusko občinstvo nenavadno presenečenje.

Pod Kazanskim soborjem v boju z redarji in kozaki, so se študentinje odlikovale z večjim pogumom nego dijaški; pri nekaterih so se našli celo dolgi finlandski noži. Enega izmed častnikov je neka študentinja udarila s kamenom v glavo, da je padel raz konja. Povelja redarjev, da bi se ženske oddaljile, študentinje niso ubogale; niti ena se ni premaknila. Kakor kolegije so se čutile obvezane pomagati svojim kolegom z izdatno pomočjo. Z razkuštranimi lasmi, z raztrgano obleko, od krvi umazane, so jih redarji peljali v ječo.

Pozneje se je redarstvo sramovalo svojega surovega postopanja in da bi vsaj deloma popravilo svoje postopanje, odprijo je zvečer vrata v ječi zaprtim študentinjam. A veliko študentinj ni hotelo porabiti te blagovoljnosti redarstva in so ostale celo noč v ječi.

Vsled teh dogodkov rusko občinstvo samo sebe vprašuje: Kakšno ulogo bode

ruska študentinja igrala v bodočnosti, kedar bode enkrat nastopila javno službo v ruski družbi? Gotovo bode strašen činitelj, ki bode izpodjedal sedanji socijalno-politični ustroj v vladi carjev, katera, kakor se zdi, stoji pred važnim prevratom.

Ni dvomiti, da so sedanji nemiri povzročili veliko presenečenje v vseh vrstah ruske inteligence, v sferah vladnih in tudi car sam je prestrašen. Vlada pod vplivom zadnjih dogodkov čuti potrebo spremeniti sistem postopanja z dijaški in bi jim dovolila marsikatero koncesijo, ako bi se ne bala, da se ta koncesija razglasi kot kapitulacija vlade. —án.

Važnost trgovinskih pogodb.

(Piše državni poslanec vodja Fr. Povše.)

(D dalje.)

Da moremo ta veliki preobrat v kupčiji z žitom še natančneje presoditi, služiti nam morejo sledeči podatki.

Nemčija je bila za naše žito največji kupec. Nemčija s svojo razvito veliko industrijo je kupila leta 1890:

pšenice	6 036.000 kvintalov,
rži	7.484.000 "
ovsa	2.764.000 "
ječmena	5.393.833 "
koruze	2.599.000 "

Kako so nas tuje države (Rusija, Amerika itd.) izpodrinile v žitni kupčiji v Nemčiji, govori sledeče številke:

Leta 1889 je Nemčija kupila 6.036.000 kvintalov pšenice, in sicer ji je došlo iz Avstrije 26 odstotkov, iz Rusije 58 odstotkov, iz Amerike 1 odstotek.

Leta 1895 pa znaša naš izvoz le 2 odstotka, narasel pa je zato Ameriki že na 19 odstotkov.

Leta 1898 pa je naš izvoz minimalen, še pol odstotka ne (0,42), ameriški pa je narasel na 36 odstotkov! In tako vidimo, da je daljna Amerika s svojo pšenico izpodrinila nas prve sosedo Nemčije.

Ni manj žalostne so številke o izvozu moke iz naše države v Nemčijo.

Leta 1889 je Nemčija kupila sploh 1.390.000 kvintalov moke, in od te je bilo 96 odstotkov iz naše države, leta 1888 pa znaša naš izvoz moke le 52 odst., ameriški pa že 25 odstotkov.

In vzlic takim številkam se pri nas mirno čaka, dokler osoda ne polomi našega poljedelstva na tla! Prava nesreča je za našo državo, da ni mož, ki bi imeli jasen pregled, zdrav razum in pogum, ter da bi po vzgledu drugih držav skrbeli za omogočenje našega izvoza. Pa kaj hočemo, pri nas velja le oni, ki je jurist, praktičnih veščakov iz trgovine, obrti in poljedelstva zaman iščeš v vodilnih oblastvih.

Tudi v rži je naš izvoz v zadnjem desetletju padel za 58 odstotkov.

Istotako je izvoz o v s a padel za 39 odstotkov. Kaj več o v s a prihaja v Avstrijo iz Rusije, ker dovolilo se je na naših železnicah Rusiji olajšani transitni tarif, po katerem je mogoče bilo, da je celo za vojaško konjištvo na Češkem potrebščino o v s a založil ponudnik iz Rusije! No, da bi v državi, ki sama prideluje mnogo o v s a, tuji o v s e porabil za vojaštvo, kaj takega se more zgoditi le pri nas.

Da so v centralni zvezi za varstvo interesov kmetovalcev pri sklepanju novih trgovinskih pogodb za naše ubogo, usmiljenja vredno kmetijstvo vneti veščaki povzdignili glas ter na shodih izrekajo zahtevo, da mora

naša država tudi braniti našo žitno produkcijo, je umevno. Pa nečuvno je, da so se veliki industriji s protestom takoj oglasili in imenujejo zastopnike kmetijskih interesov tatove, ki hočejo podražiti kruh delavcem.

Gotovo je in skrbjeno za vsak slučaj, da bi uvozni dac na tuje žito bil le majhen, tako da bi na ceno moki kaj malo vplival. Padla je pšenici cena tako nizko, da se nje pridelovanje sploh ne izplača. Pa kaj vidimo, ali so morda žemlje pri tej neizmerno nizki ceni kaj večje postale? Drugi uživajo korist, poljedelec pa zdihuje in dela v zgubo. Ko bi po carini se pa žitu vsaj malce zvišala cena, vedel si bo veliki podjetnik pomagati. V malo letih poskočila je cena premogu pri kvintalu za 10 kr. Lastniki premogokopov so tak povišek opravičevali s tem, da so delavcem v rudnikih morali zvišati plačo za delo. Ne vem, ali niso pri tem enako dobro opravili, kakor gostilničarji, ko se je vpejljal deželna doklada davku na pivo. Najprej je naklada znašala od hektolitra 70 kr., pozneje 1 gl. Ali so gostilničarji gostom ceno piva zvišali za en sold? Kaj še, za dva solda, in tako so še en sold pri novem davku pridobili kot dobiček.

Siuren sem, da mi bo ta ali oni očital, da sem pravcati agrarec, in da se proti znižanju cene žitu oziroma kruhu. A naša država je eminentno poljedelska, resnično je še dandanes, da je poljedelski stan eden najvažnejših stebrov države. Ali pa ta stan more pri takih cenah, kakršne so sedaj, shajati? Zakaj se potegujete za omogočenje eksistence za malo obrt ter zahtevate od države, da se zakonodajnim potom odpravijo vse razmere, katere so privedle malo obrt do krize?

Odgovarjam, ker cenite važnost male obrti za naš narod, ker nočete po vzgledu manchester - liberalizma molčati, da se celi stanovni pogube v prid veliki industriji. In kakor pravo delate, tako ne štejte v zlo, da možje poljedelskega stanu skušajo doseči pogoje za obstanek našega kmetkega stanu.

Naših kmetških poslancev dolžnost pa bodi, da v pravem času opominjajo našo vlado na nje dolžnosti do poljedelstva. Ko se velika Nemčija, ki mora tuje žito kupovati, odločeva, da zviša uvozno carino na žito, ko mogočna Francija — svobodomselna republika — pobira carino 7 frankov od kvintala, tako da se je jelo francoskim poljedelcem zopet izplačevati pridelovanje žita, naj naša država na stečaj pušča odprto pot tujemu blagu?

Če tej razpravi še dodam, koliko se žita (raznih vrst) pridelava v naši državi, je zahteva po obrambi za to produkcijo dokazana kot pravična.

Vrednost vsega pridelanega žita znaša povprečno v dobi od leta 1891 do 1898 na leto 920 milijonov kron (leta 1891 celo 1056 mil. kron).

Taka domača produkcija je vredna, da se na-njo ozira.

(D dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. aprila.

Zakaj so Mladočehi prot obstrukciji?

Vzroka, da so češki poslanci v sedanjem zasedanju opustili obstrukcijo, je iskati kajpada najprej v tem, ker vedo, da tem načinom ničesar ne morejo doseči za svoje volivce, katerim s sedanjo taktiko koristijo če ne v narodnostnem, pa vsaj v gospodarskem obziru. Konečno je pa češke po-

slance dovedel do tega sklepa tudi obzir na ostale Slovence. To je razvidno mej drugim iz govora posl. dr. Kramafa, ki ga je imel na sobotnem shodu mladočehske stranke. Čehi, rekel je, morajo pomniti, da potrebujejo ostali Slovani parlamenta in njegovega govorniškega odra, da Poljaki z ozirom na svoje interese ne potrebujejo obstrukcije, da so Slovenci, Hrvatje in Rusini navezani na parlament. Vsekako Čehi niso učinili slabega dela, ako so z ozirom na ostale Slovence opustili obstrukcijo.

Slovanski sestanki in Nemci.

Nemce vseh vrst kajpada vselej zelo neprijetno dirne, kadar se snide k pogovoru par Slovanom, in precej opozarjajo vladne kroge, naj gledajo bolj na prste takim »državi nevarnim elementom«. Takim vzklicem je dal seveda povod tudi zadnji časnikarski kongres v Dubrovniku. Tudi ta je baje državi zelo »nevarna«. Toda kar je pri tem posebno nečuvno, je to, da opozarja avstrijsko in ogersko vlado na »nevarnost« — berlinska »Posta«, ki pravi mej drugim, da je »že to sumljivo, da se skupno posvetujejo avstrijski in ogerski Slovani«. Vlani, pravi ta list, so se sošli v Zagrebu pod zaščito katolizma, letos pa v Dubrovniku. Kaj ima Čeh skupnega s Slovanom, Slovenec z Rusinom, Israel s Sionom? ... Obe vladi naj v tej smeri razvijati večjo pozornost. — Odgovarjati na take denuncijatorične budalosti pač ne kaže. Ali bi ne bilo bolje, ko bi se »Pošta« malo bolj intenzivneje pečala z bivanjem kolinskih Nemcev na Dunaju, kjer je vse precej dišalo po — velenemštvu.

Napitnici cesarja Frana Josipa in nemškega prestolonaslednika.

Pri dvornem obedu, ki ga je priredil naš cesar na čast na Dunaju bivajočemu prestolonasledniku, je prebral naš vladar sledečo napitnico: »Posebno me veseli, da morem tu pozdraviti njega cesarsko visokost prestolonaslednika Viljema. Kot mojega krščenca in sina mojega zvestega prijatelja Nj. Veličanstva cesarja Viljema II., mi je njegova navzočnost dvakrat ljuba in njegov obisk bo znova predložil pristrčne razmere obeh naših hiš, kakor tudi našo politiško intimnost. Izražam odkrito željo, naj bi se prestolonaslednik pri nas dobro počutil, in upam, da bo vzel saboj čustva, da je bival pri prijateljih. Spominjajoč se v pristrčnem prijateljstvu Nj. Veličanstva cesarja in kralja Viljema II., ki se gotovo v duhu udeležuje našega sestanka, dvigam čašo na zdravje njegovemu sinu. Nj. ces. Visokost prestolonaslednik Viljem na živi! Prestolonaslednik je odgovoril, imajoč pred seboj spisan govor: Vaše Veličanstvo prosim najudaneje, da vsprejme mojo globoko zahvalo za tako prijazne besede in nepozabno pristrčni vsprejem. Vaše Veličanstvo mi je, odkar živim, izkazalo toliko ljubezni in dobrote, da nikdar ne mine moja hvaležnost napram Vašemu Veličanstvu. Navdaja me le iskrena želja, da smem tu popolno izraziti čustva pristrčnega spoštovanja in vročega prijateljstva za Vaše Veličanstvo in Vašo hišo, ki je postala moji hiši že davnaj ljuba tradicija, in to tudi od moje strani v zvestem bratskem prijateljstvu. V tem smislu dvigam čašo s klicem: »Nj. Veličanstvo cesar in kralj. Fran Josip I. naj živi!«

Nagovor sv. očeta v konzistoriju.

Pri včerajšnjem konzistoriju je imel sv. oče sledeči nagovor na zbrane cerkvene do-

stojanstvenike: Bolestni in katolikom nevarni dogodki so se uresničili in postajajo vsak dan resnejši. Razširjajo se iz jednega dela Evrope v drugega. Teritorijalno so sicer ločeni, a vodi jih ista volja in pomenjajo odkrito vojko proti veri. Vodili so vojno proti verskim družbam, da jih polagoma uničijo. Ne pravice, ne pravico ljubeznosti, niti zasluge niso bile dovolj močne, da bi ovirale razdiralno delo. Onemogočiti so hoteli, da kongregacije vzgajajo mladino, akoravno so izšli iz njih šol odlični možje. — Sveti oče omenja potem položaja papeštva, ki mora prenašati onečaščenja in bridkosti, kakor nihče drugi. Potem se spominja papeži, ki so ga nedavno vložili glede ločitve zakona, in pravi, da so s tem pridružili prejšnjim žaljenjem novo žalitev, ki profanira svetost zakona in razdira temelje družinskega življenja. Sv. oče obžaluje resnost položaja, in napoveduje, da se ta v bodoče še poostri, ter pozivlja vse katolike, naj prosijo Boga razsvitljenja. Potem so bila naznanjena imena novih kardinalov.

Francoski kulturni boj in Angleži.

Angleški listi jako ostro kritikujejo nestrpnost in krivični francoski zakon proti redovom in kongregacijam. Politični listi, kakor »Standard«, »Daily Graphic«, »Spectator« itd. obsojajo ta zakon s stališča civilizacije in napredka. »Church reveu« piše: »Dobro, če se Francija meče v naročje Waldeck Rousseau, bo morala nositi posledice, ki bodo gotovo neprijetno iznenadile Francoze. Ta dokaz protikrščanskega fanatizma bo provzročil novo in sijajno zmago slavje katoliške cerkve v Franciji, a gorje preganjalcem!« — Mnogi predstojniki francoskih samostanov so se obrnili do angleških škofov s prošnjo, da bi jih sprejeli, kadar jih začno preganjati na Francoskem. V velikem kartuzijanskem samostanu Parkminster je že pripravljenih do sto sob, da sprejmejo francoske soproste, če bi jih framašonska nestrpnost pregnala iz nevhvaležne domovine. Na Angleškem žive redovniki mirno in uživajo splošno spoštovanje.

Slovstvo.

»Slovenski učitelj«. Štev. 8 imenovane ista prinaša naslednjo zanimivo vsebino: Naša organizacija. — Taki so! — Nekaj opazk k razštevjanju. — Listek: Slovenski duhovniki — gojitelji prosvete. (Iz knjige »Matice Hrvatske« Spomen Cvieče.) — Dopisi. — Slovstvo: Razlaga novega Velikega katekizma, Odmev pomladnih glasov, Narodne pripovedke za mladino I, Mirko Poštenjakovič in Sonettenkranz. — Šolske vesti. — Drobtine.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. aprila.

Vodstvo katoliškonarodne stranke je v svoji sinočnji seji dne 15. aprila sklenilo, da se katoliškonarodna stranka letošnjih volitev v ljubljanski občinski svet ne udeleži.

Ljubljanske občinske volitve. Naši somišljeniki razvidijo iz zgornje notice, da se katoliška narodna stranka letošnjih dopolnilnih volitev v občinski svet ne udeleži. Kakor je znano, je upravno sodišče dopolnilne volitve iz l. 1899 razveljavilo kot nezakonite. Ta razsodba je konstatirala, da nista le gospoda Tosti in Prosenc brez pravice dve leti sedela v občinskem svetu, ampak tudi mandati Hribarjev in ostalih l. 1899 v tretjem in drugem razredu izvoljenih občinskih svetnikov niso bili pravilno obnovljeni, vsled česar po našem mnenju tudi ti gospodje, kakor Tosti in Prosenc, nimajo nikake pravice sedeti še dalje v občinskem svetu in voditi mestno gospodarstvo. Razume se, da smatramo vsled tega tudi sedanje volitve za protizakonite, ker jih bodo vodili tisti, kateri po našem mnenju zato nobenega mandata več nimajo vsled razsodbe upravnega sodišča. Razun tega pa odkrito priznavamo, da nas prav nič ne veseli prevzemati na svoja ramena soodgovornost za tako mestno gospodarstvo, kakoršno opazamo v zadnjih letih v Ljubljani. S tem sklepom s pa vodstvo stranke ne veže rok, da ne bi v odločilnem trenutku storilo takega drugega

sklepa, ki se mu zdi potreben v interesu ljubljanskega mesta.

Proti sedanjemu gospodarstvu na magistratu. Socijalni demokratje so danes nabili po ljubljanskih vogalih kopake, s katerimi vabijo na volilni shod, ki se vrši prihodnjo nedeljo 21. aprila ob 9. uri v tukajšnjem lazinskem steklenem salonu. Socijalno-demokratski volilni odbor predlaga v III. razredu kandidate za dobo tretj let: Franc Kavčič, posestnik, Zeleniškova ulica št. 4, Janez Černe, železniški poduradnik, Slomškove ulice št. 13, Franc Koman, posestnik, Jeranove ulice št. 6. Za dobo enega leta so predlagani: Janez Zink, državne železnice nadsprevodnik, Cesta na Rudolfovo železnico št. 16, Franc Košir, drž. železn. vlakovodja, Marija Terezija cesta št. 7, Lavtar Jakob, krojač, Komenskega ulice št. 36 in Fr. Poek, graver in gostil., Flor. ul. 6. — Kakor čujemo, na magistratu niso nič kaj veseli, da so socijalni demokratje samostojno nastopili. Kar se tiče sposobnosti, se socijalnodemokratski kandidatje lahko merijo z liberalnimi, o katerih nekateri že sedaj pravijo, da se bodo morale občinske doklade povišati. Poleg nedeljskega dopoldanskega shoda prirede socijalni demokratje v soboto 20. t. m. zvečer ob 8. uri shod v gostilni »pri Raku« na Krakovskem nasipu in v nedeljo 21. t. m. ob 2. uri popoldne tudi shod v Poljšakovi gostilni na Martinovi cesti.

Ljubljanski nemški volivci so včeraj imeli svoj shod glede prih. občinskih volitev v Ljubljani. Za sedaj še niso postavili nobenih kandidatov ter tudi ne definitivno sklenili, je-li se volitev udeležiti ali ne. V nekaterih dnevih se bo stvar definitivno gotovo odločila, to pa je bilo čuti, kakor pri vseh strankah, bodisi socijalnodemokratskih ali naših, da je gospodarstvo do skrajnosti zavoženo ter da ogromna večina volivcev pričakuje, da bi se občinska uprava zopet vpeljala v pravi normalni tir. Na shodu se je povdarjalo, da bi bilo to mogoče le s pomočjo vseh faktorjev, ki poznajo faktične razmere v Ljubljani. Če se davkoplačevalci kmalu ne streznijo, bodo čutili v kratkem posledice velikomestnega gospodarstva Hribarjevega. Čujemo, da se je na shodu tudi sprejel protest, da vodi sedanje volitve nepostavno izvoljeni Ivan Hribar. Protestiralo se je baje tudi proti Hribarjevemu tolmačenju razsodbe upravnega sodišča.

Javno predavanje. Jutri ob 1/8. uri zvečer bode v »Kat. Domu« zanimivo javno predavanje. Predaval bode g. dr. Evgen Lampe o unijatismu. K obilni udeležbi vabi odbor »Slovenske krščanske socijalne zveze«.

Dr. Tavčarjeva mnogostranost. Mnogostranski politik je pa dr. Tavčar. On je prepričan, da svojim ljudem sme povedati vse, ker jih smatra najbrže za tako razsodne, da vse sprejmejo, kar pride iz njegovih ust. Na nedeljskem shodu je govoril, da se bo zvezal s pravoslavnimi Srbi. Po shodu je bil pa banket, in na tem banketu je govoril dr. Tavčar ter še posebej naglašal: »Kaj je še bilo pri nas pred dvajsetimi leti, ko se je mnogokomu čudno zdelo to, kar je danes samo ob sebi umljivo, namreč približevanje in združevanje hrvatskega in slovenskega naroda. Rekel je, dajte mi šole po Slovenskem, in v petih letih bode zagotovljen hrvatski jezik.« Torej za hrvatstvo in za srbstvo — za oboje je dr. Tavčar kar v eni sapi! Da je s tem izrekel dr. Tavčar dve izključujoči se ideji, tega se pa seveda liberalna »inteligenca« ne zaveda.

Novi šmarnice. Č. g. Martin Jurkovič, knezošk. duh. svetnik in župnik pri sv. Petru poleg Maribora, je izdal ravnokar »Šmarnice«. Broširana knjiga stane 80 v., v platno vezana K 1:30, v usnje vezana K 1:60. Poština 10 v. Prodaja tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Priporočamo to knjigo za mesec majnik.

»Svetla zvezda« zoper »hofratstvo«. Resolucija, ki jo je na Tavčarjevem shodu predlagal dr. Kokalj in ki Tavčarju votira zaupanje, odobrava, da je Tavčar izstopil iz hrv. slov. kluba. Zanimiva je motivacija: »Ker je s tem dobil proste roke od klerikalizma in hofratstva, da bode lahko brezobzirno zastopal v državnem

zboru gospodarske in narodne koristi mesta ljubljanskega, težnje celokupnega slovenskega naroda in svetlo zvezdo napredne ideje«. Naivno ljudstvo! Osamljena četvorica, ki je noben jugoslovanski klub neče, se baha, da ima »proste roke«. No, če bo Tavčar toliko delal za »svetle zvezde«, kolikor za Ljubljano, svetovje ne bo mnogo pridobilo.

Dr. Ferjančič je čutil istotako kakor dr. Tavčar potrebo, da »pojasni« svojim liberalcem položaj in od njih brž dobi kako zaupnico — če tudi maloštevilno, da je le zaupnica. O svojem delovanju ni vedel povedati niti besede; da bi imel kaj stvarnega v svojem govoru, je navajal predloge, ki so jih stavili drugi. Glavna stvar pa je bila seveda izstop iz »Hrvatskoslovenskega kluba«. Po običajnih udarcih na »klerikalizem« (Ferjančič grozno sovraži »klerikalizem«), na Šusteršiča in škofa, je razlagal, da je dr. Tavčar čisto — nedolžen. Popolnoma po krivici je postal Tavčar zaradi »Sl. Naroda« naenkrat v spetlik ravno tistim poslancem, ki so prej tako stanovitno zahtevali, da se sprejme v klub, — a dr. Tavčar ni dal za to ni najmanjšega povoda, on je že prej imel »Slov. Nar.« in ostal isti, ki je bil. Koliko so liberalci »delali« v klubu, razjasnjujejo te le Ferjančičeve besede: »Klub sploh pravega delovanja še pričel ni, drugega ni imel kakor razprave o »Sl. Narodu«. Bilo je že mučno zahajati v klub, spodtikalo se je nad vsem«. G. Ferjančič mora imeti o dostojnosti čisto posebne pojme, da se mu čudno zdi, če se kdo spodtika nad pisavo »Slov. Naroda«. Ferjančič je na to rekel, da je Tavčar prenašlo izstopil iz Hrvatskoslovenskega kluba. Počakati bi bil moral, da pridejo poslanci domov in stopijo z vodstvom stranke v dotiko. Sploh pravi dr. Ferjančič, da pa je v Hrvatskoslovenskem klubu »ves čas potratila«. — Kamniški volivci so morali z mešanimi čustvi poslušati to žalostno poročilo.

Ljubljanska meščanska godba ima danes ob 8. uri zvečer v mali dvorani »Narodnega doma« svoj občni zbor, na kar še enkrat opozarjamo.

Osebnost. Deželni predsednik baron Hein se je danes opoldne zopet vrnil v Ljubljano.

Občni zbor društva »Pripravniki dom« se je vršil v nedeljo 14. aprila dopoldne v stanovanju sedanjega predsednika mil. g. stol. dekana Andreja Zamejca. — Predsednik je konstatiral zadostno število vdeležencev, da more biti shod sklepčen, in jih pristrčno pozdravil. G. tajnik in blagajnik profesor Anton Kržič je poročal o društvenem delovanju v preteklem letu. Društveno premoženje kaže naraščanja za 3490 K. V tej so združene obresti od glavnice, razni darovi, letna društvenina i t. d. Za podporo dijakov učiteljskihnikov se je porabilo okoli 490 K. Vse društveno premoženje znaša sedaj okroglih 23.000 K. Društvena lista »Vrtec« in »Angelček« tudi dobro vspevata. Navzlic temu, da sta dobila konkurenčni list »Zvonček«, se jima je število naročnikov še pomnožilo. — Odbor se je v teku leta nekoliko izpremenil. G. ravnatelj Fran Hubad je odložil predsedništvo. Vsled tega je odbor volil predsednikom mil. stolnega dekana Andreja Zamejca, podpredsednikom pa g. profesorja Jakoba Vodeba. Na novo je bil voljen v odbor gosp. nunti katehet Alojzij Stroj. Na predlog predsednika g. Andreja Zamejca se gospodu ravnatelju Hubadu izreče zahvala za delovanje pri društvu. Slednjič se volita še dva pregledovalca računov in trije razsojevalci. Nato zaključil predsednik občni zbor.

Romarji na sv. Goro se tem potom iskreno zahvaljujejo pred. g. monsignoru in župniku Kolavčiču in g. župniku v Solkanu za prijazni sprejem. Hvala udana presvet. knezoškofu za požrtovalnost! Bog plačaj! Romarji nam poročajo, da jih je ljudstvo povsod živahno pozdravljalo. Romarji so se poklonili tudi Njegovi Uзорitosti gospodu kardinalu.

Tridnevnik v cerkvi Jezusovega Srca se bo obhajala od 20. do 23. aprila v čast zveličanemu Janezu Francišku Kléju, duhovniku misijonske družbe sv. Vincencija Pavljanskega, ki je med preganjanjem kristijanov na Kitajskem umrl mučeniške smrti

l. 1820. in bil 27. majnika lanskega leta od sv. Očeta blaženim prištet. — Začetek te pobožnosti bo v soboto, 20. aprila zvečer ob 6. uri, sklep pa v torek 23. aprila zvečer ob 7. uri s podeljenjem papeževnega blagoslova in zahvalno pesmijo. Med tridnevno bodeta vsaki dan dve pridigi. V nedeljo bo pridiga zjutraj ob 7. uri in popoldne ob 5. uri; v ponedeljek in v torek pa ob 5. uri zjutraj in ob sedmi uri zvečer. Zjutraj bo vsaki dan že pred pridigo tiha sv. maša in sv. obhajilo, po pridigi pa peta sv. maša. Zvečer po pridigi bodo pete litanije.

»Rodoljub« v milosti pri tujih zavarovalnicah. Prav zanimiva zveza naših narodnjakov v boju proti domačim gospodarskim društvom se je razkrila. Znano je, da naprednima prvakoma agentu Hribarju in pravnemu zastopniku banke »Slavije« dr. Tavčarju nič bolj ne leži v želodcu, kot — domača zavarovalnica. Tavčar ima v rokah »Rodoljub« in to kar Tavčar počne, odobrava agent Hribar. S tega stališča je treba razumeti gonjo »Rodoljubovo« proti domači »Vzajemni zavarovalnici« in ves kup neresnic, katere sta »Narod« in »Rodoljub« nagromadila proti domačemu zavarovalništvu. Grdi »Rodoljubovi« članki »Škofova zavarovalnica« so razveselili v prvi vrsti tiste, katerim ni prav, da bi se naš narod na zavarovalniškem polju osamosvojil, in ki se boje, da bi dobiček ostal mej našim ljudstvom. S posebno slastjo je »Rodoljubovo« psovanje pograbila budimpeštanska (!) zavarovalnica »Foncière«, katere zastopnik je v Ljubljani občudovatelj napredne misli, Kandare. Ta zavarovalnica pošilja svojim zastopnikom pisma, katerim je priložen »Rodoljub«, in v pismih stoji črno na belem, naj se zastopniki »Foncière« poslužujejo proti »Vzajemni zavarovalnici« — »Rodoljuba«. Tako je naše liberalstvo v boju proti slovenskemu ljudstvu v zvezi celo s tujimi zavarovalnicami v krivonosni Budimpešti! Boj, katerega mora voditi »Vzajemna zavarovalnica«, je razkrinkan. Način tega boja kliče vse tiste, ki imajo ljubezen do našega ljudstva v svojih srei, na delo za domačo »Vzajemno zavarovalnico«!

Samomor v ječi. V Reichenfelsu na Koroškem se je dne 10. apr. obesila v občinski ječi 70 letna Alojzija Reiter. Srkala je rada tisto »hudičevo olje« ter se s 70 leti naveličala življenja!

Umor v Celovcu. Iz Celovca, dne 15. apr. Sinoči ob pol 10. uri zvečer zgodil se je tu strašen umor. Delavca, brata Ferdo in Jožef Meier, sta srečala v »Neue-Welt-Gasse« ključavničarskega pomočnika, 17-letnega Jožefa Prelaznika. Ti trije so se nekaj sporekli, Ferdo Meier je segel po svoj nož in prebodel Prelaznika z jednim sunkom srce. Nekoliko korakov je Prelaznik še storil in se potem zgrudil mrtev na tla. Policija je takoj bila zločincu na sledu ter ga je o polnoči aretirala v njegovem stanovanju. Morilec se je obnašal nezaslišano cinčno. Ko je stopil policaj v njegovo stanovanje, je hladno vprašal: ali je drugi že »hin«. Potem je izjavil, da ga nihče ne sme nekaznovano psovati, zakaj »ein Schlag, und der Andere muss liegen«. Umor je napravil v mestu sevé mnogo senzacije.

Raifeisnova posojilnica se je ustanovila pri sv. Trojici na Dolenjskem. Ondi biva dobro, a mehko ljudstvo, ki je popolnoma v rokah nekaterikov, kateri gledajo bolj na svojo, kot na korist ljudstva. V nedeljo 14. t. m. se je vršil ondi ustanovni shod ob navzočnosti malo da ne vseh posestnikov župnije, ki so sledili z veseljem pazljivo predavanje gosp. dr. Janežiča, Vencaja in Pelca o zadružnem gibanju in o vrednosti posojilnic za kmečki stan. Za Tržiški okraj je bila posojilnica potrebna; čestitamo ustanoviteljem in želimo mlademu podjetju veliko sreče in mnogo uspeha!

Delovanje »Schulvereina« v Ljubljani in okolici. O občnem zboru tukajšnje podružnice nemškega »Schulvereina« se poroča, da je število članov v preteklem letu znašalo 433. Društveni otroški vrtec v Ljubljani je obiskavalo 54 deklic in 37 dečkov, društveno ljudsko šolo v Ljubljani je obiskovalo 185 dečkov, mej temi 6 Lahov.

»Mädchen Fortbildungsschule«, katero vodi Marija Haus, ima v prvem letniku 31, v drugem 18, v tretjem 15 gojenk. Društvena ljudska šola v Goriscanah se je opustila, ker jo je obiskovalo samo 7 otrok. V Domžalah ima »Schulvereinska« šola 36 učencev in je dobila moško učiteljsko moč. Letos so prvič dobile nemške šole na Kranskem posredovanjem Karla Prölla v Berlinu darove od »Reichsdeutschen Weinachtsbaumchen«. Temu vsenemškemu društvu, kakor tudi splošnemu nemškemu »Schulverein« v Frankobrodu in Berlinu se je občni zbor zahvalil za podporo, kakor tudi kranjski hranilnici, ki vzdržuje in podpira v Ljubljani nemške šole. Dohodkov je imela ljubljanska podružnica »Schulvereina« 1945 K, kar bi pač ne zadoščalo za vzdrževanje nemških šol.

Ljubljanske novice. To čisto z grozmenjem smo imeli danes dopol. in popol. v Ljubljani. — D v o b o j? Po Ljubljani so razširjene govorice, da se je v artilerijski vojašnici vršil dvoboj. — A r e t o v a l a je včeraj ljubljanska policija nekega Janeza Koželja iz Most, ki je v družbi še jednega tovariša delavca Antona Ponikvarja napadel pred Ponikvarjevim stanovanjem na Starem trgu št. 6. Ponikvarja sta napadla vrgla na tla in hodila po njem z nogami. — K o n j i s p l a š i l i s o s e včeraj posestniku Jožefu Bašu iz Pšate ter so leteli z vozom polnim sena po Dunajski cesti. Pred »Hotel Elefant« so konje ustavili. — P o g l a v i j e u d a r i l delavca Janeza Filipiča, stanujočega na Sodarski stezi, zidar Jakob Jazbec. Filipič je na glavi lahko ranjen. — N a o p e k l i n a h u m r l a j e v ljubljanski bolnici petletna Katarina Grad iz Dragomelj, ki se je zažgala doma ob ognju v perilnici. — U m r l j e n a Dunajski cesti št. 6 E. S p a n, c. kr. poštni asistent. — Z g r u d i l a s e j e n a poti v bolnico na mostu sv. Jakoba Jera J a m n i k. Pripeljali so jo v bolnico z rešilnim vozom. — S a m o m o r i l k a. Lukrecija Atzel, ki si je poglala v se v nekem tuk. hotelu pet strelcev, je dosegla svoj namen. Poroča se nam, da je Lukrecija Atzel včeraj v tuk. bolnici umrla. — N a s l e d e k n a g a j i v o s t i. V tukajšnji klavnici je pral čreva mesar Matevž Štefe. Nagajati mu je prišel mesar Ahlin, katerega je Matevž sunil proč, Ahlin je pa pobotal sunek s tem, da je Matevža sunil v roko z nožem. Matevža Štefeta so odpeljali v bolnico, Ahlina je pa policaj »zapisal«. — O n a p a d u n a P o n i k v a r j a s e š e p o r o č a: V gostilni pri Jelenu na Stari poti šte. 3 so pili te dni Ponikvar, Koželj in Tekavec. Pri vinski kapljici so se tako razburili, da je Tekavca Ponikvar udaril po glavi. Tekavci in Koželj nista hotela v gostilni nadaljevati pretepa, marveč sta zapustila gostilno in — počakala Ponikvarja zunaj gostilne. Ko je Ponikvar prišel, sta ga napadla, pobila ga na tla in mu zlomila jedno rebro. Ponikvar je sedaj v bolnici. Koželja je policija aretovala, Tekavca pa išče orožništvo.

Iz Idrije. 13. t. m. je umrl idrijski mešan in pekarski mojster Martin Dežela. Zapustil je 8 nepreskrbljenih otrok, izmed katerih jih par obiskuje že gimnazijo. Raz čitalnico in delavsko bralno društvo je zavihrala črna zastava. Ob istem času je v znamenje žalosti razobesila tudi katoliška delavska družba črna zastavo, ker je tudi izgubila svojega uda Janeza Likar, umirovljenega paznika. Danes 15. t. m. na jutro pa se je prikazala tudi nad kazino črna zastava v znamenje, da je tudi to društvo izgubilo uda! Umrla je v visoki starosti po noči vdova po rajnem dvornem svetniku pl. Lipoldu gospa Roza pl. Lipold. Bila je pokojnica blaga žena, zlasti reveži jo bodo pogrešali. Vsem večni mir!

V okrajni cestni odbor višnjegorski je cistercijska opatija v Stičini kot najbolj obdačena v sodnem okraju Višnjagora imenovala svojim zastopnikom redovnika Columba Hehla.

Mestna ljudska kopel. Od 31. marca do 6. apr. letos oddalo se je v mestni ljudski kopeli vsega skupaj 860 kopel in sicer za moške 776 (pranih 558, kadnih 198), za ženske 110 (pranih 20, kadnih 90).

Zveza s Puljem. Trgovski minister je odredil, da se opusti vlak Pulj - Trst in naj se namestu njega uvede drugi Pulj-Di-

vača z direktno zvezo z Dunajem. Mešanstvo v Pulju ne odobrava te spremembe ter se je župan obrnil na trgovskega ministra za zvezo Pulj Trst, češ, da ima Pulj več opraviti s Trstom, nego z Dunajem.

Predavanja za učitelje. Zveza avstrijskih docentov na visokih šolah je sklenila prirediti za učitelje in učiteljice ob počitnicah (od 25. julija do 1. septembra) predavanja iz raznih vednostnih strok. V ta namen se je določilo mesto Volšperk na Koroškem. Tečaj bode obsegal naslednje predmete: I. Naravoslovna skupina: fizika 15 ur, kemija 18, splošna botanika 30, higijena 8 ur. II. Humanistična skupina: Nemška zgodovina s posebnim ozirom na socialna in gospodarska vprašanja 30, nemška literarna zgodovina s posebnim ozirom na klasično dobo 18, geografija Avstro-Ogerske 18, higijena 8 ur. Vdeležba pri enem počitniškem tečaju stane 20 kron. — Kakor je priporočljivo izpopolnjevanje v šoli pridobljenega znanja in so zlasti počitniški učni tečaji za učitelje pripravljeni, vendar je videti, da imenovano podjetje ni v pravih rokah. Vodi jo ga židovski docenti dunajske univerze in priporočajo »jungovski« šol. listi. Iz tega se že dá sklepati, kakšnemu namenu bodejo predavanja služila. »Sl. uč.«

French ujet? Iz Londona se poroča pariškimi listom, da so po vesteh iz Exeterja Buri izrabivši gosto meglo, vjeli generala Frencha spet sto možmi.

Vencel Brožik umrl. Slavni češki slikar Brožik je umrl v Parizu, kamor je prišel pred tremi meseci, da si ozdravi bolezen na srcu. Brožik je dosegel starost 49 let in zapuščal vdovo, hčer pariškega trgovca umetnin Sedelmaierja, 28 letnega sina in 18 letno hčer. — Pokopan bode Brožik v Parizu.

Srbski delavci v Zagrebu ustanavljajo delavsko društvo »Jednakost«.

Pevci iz »rajha« na Dunaju. Pevsko društvo iz Kolina, ki se, kakor smo poročali, mudi na Dunaju, je priredilo serenade cesarju pred gradom Schönbrunn. Serenadi je cesar prisostvoval, prisostvovali pa so ji tudi nadvojvode in nadvojvodinje, minister zunanjih zadev grof Goluchovski, dr. Körber, grof Szecheny in — nemški poslanik grof Eulenburg. Cesar je odlikoval predsednika pevcev z nagovorom in se zahvalil za serenado. Včeraj je prišlo na Dunaj 90 nemških pevcev iz Berlina! Na Dunaju ostanejo Berolinci štiri dni.

Nova knjiga Emila Zola. »Zmagoslavje resnice« bode skoro izšla v nemškem prevodu. Zola bode v tej knjigi obdeloval »resnico« s tem, da bode po svoje zavijal Dreyfusovo pravdo.

Preko Bremna je meseca marca odpotovalo iz Evrope v Ameriko 15.459 oseb.

Naslednik Aguinalda. Prav neprijetno vest so dobili Amerikanci. Filipinski ustaši se nočejo udati ter so za naslednika Aguinalda in ob enem za diktatorja izvolili generala San Diko.

Nemška cesarica — »svetnica«. Pod tem naslovom smo pred nekaj časom poročali, da je sklenil nemški cesar na dveh oknih novega zavoda za slepce pri Königs-Wusterhausenu ovekovečiti sebe in cesarico s srednjeveškim vitevom in sv. Elizabeto. Načrt se je res izvršil. Tu pa je odločno nastopil nemški katoliški list »Germania« in povedal, da to žali verski čut katoličanov. To je imelo vspeh, ker se že poroča, da sta omenjeni sliki izginili z zavoda.

Zarota proti Krügerju? »Daily Express« javlja iz Amsterdamu, da je holandska policija prišla na sled zaroti proti Krügerjevemu življenju. Vsi prodajalci orožja v Utrechtu so dobili povelje, naznaniti vse one osebe, ki so zadnje dni pri njih kupili revolverje. Da natakarka sta aretovana in eden je baje pripoznal, da je udeležen pri zaroti.

Ilirija v Ameriki. Prvo slovensko kolesarsko društvo v Ameriki, katero so ustanovili jolietški Slovenci, je dobilo ime »Ilirija«. Tako ima ljubljansko kolesarsko društvo »Ilirija« svojo sestro v Ameriki. Prvi tajnik je Kornelij Gorup.

Bolgarski učitelji in Gradec. Kakor smo poročali, potuje po Avstroogerski 30 bolgarskih učiteljev. Ti učitelji so bili v

Budimpešti tako dobri Slovani, da so položili venec na spomenik — Petöfijev. Sledili so na to razni brezplačni obed. V Pragi so jih Čehi navdušeno sprejeli in tu so bolgarski učitelji navdušeno napijali — slovanški vzajemnosti. Iz Prage so hoteli na Dunaj, a tu so jim uamignili, naj prej obiščejo še kako drugo nemško mesto. V načrtu potovanja je bil tudi Gradec in ondi je bilo že vse pripravljeno za brezplačno pogoščenje. V Gradcu so sedaj zvedeli, kako ulogo so bolgarski učitelji igrali v Budimpešti in kako v Pragi — zato so sedaj nemški nacionalci vstali proti obisku bolgarskih učiteljev. Morda obiščejo bolgarski učitelji tudi Ljubljano.

Verdija pisma ostalina — se žgana. Iz Busetta, kjer je Verdi zadnja leta najraje bival, poročajo ital. listi: Dne 3. t. m. so na nekem travniku, spadajočem k posestvu Sant' Agata, v navzočnosti rodbine in prijateljev slovesno na gromadi sežgati dva zaboja, napolnjena z belečkami od roke maestra. Ta čudni autodafé so izvršili, vestno spolnjevaje zadnjo voljo Verdijevo, ne da bi bili vsebino plamenu izročenih dveh zabojev poprej pregledali.

Laško brodovje na Angleškem. Širijo se vesti, da bode laško brodovje odplulo iz Toulona v Portsmouth, da se tako zahvali angleškemu brodovju za lanski obisk Italije. V Portsmouthu bi bil o tej priliki tudi del nemške mornarice. Mnogi dvomijo o resničnosti te vesti, ker bi tak obisk imel demonstrativni značaj.

Zakaj je kitajski poslanik v Petrogradu bolan? Kot pravi vzrok bolezn kitajskega poslanika v Petrogradu Yang Yue sedaj razkrinkavajo nekateri francoski listi naslednjo dogodbo: Kitajski poslanik je imel pogovor pri ruskem ministru grofu Lambsdorffu, a kitajski poslanik se je obnašal tako razposajeno, da je grof Lambsdorff zapovedal slugam, naj ga vržejo po stopnjicah. Rečeno, storjeno. Kitajskega poslanika so sluge tresčile preko stopnjic in še-le koncem stopnjic se je ustavilo njegovo telo s pobito glavo. Zdravniki so mu jo morali šivati. Nekatere vesti trdijo, da je položaj kitaj. poslanika brezupen.

Degradacija markija Tacolija. »Reichsposti« se poroča, da je marki Tacoli, ki je zgubil v katoliški naši državi častniško čast, ker se kot katoličan ni hotel dvobojevati, uvrščen sedaj v vojaštvo kot navaden prostak.

Staro mesto najdeno. Kakor se poroča, so našli pri Cancellu (Caserta) ostanke starega mesta s kolosalnimi palačami. Jedno poslopje meri v dolžini 40 metrov. Našli so tudi krasen marmornat kip.

Rim ima po najnovejšem štetju brez diplomatičnih zastopstev 462.049 prebivalcev. Večno mesto je v zadnjih 20 letih narastlo za 161.582 prebivalcev.

Posestva ruskega carja, ki so njegova last, znašajo 51.000.000 hektarov zemlje, torej toliko, kolikor je približno velika vsa Francoska.

Pomladni viharji v Ameriki so bili letos siloviti. V Briminghamu je pulil vihar drevesa iz zemlje. Podrl je nekaj hiš. Izpod razvalin so potegnili 25 ubitih oseb. Bolnice so prenapolnjene s ponesrečenci. Na več železnicah je bil promet nemogoč. Pri Columbus je vihar vzdignil iz relsov stroj vlaka, ko je vlak vozil po visokem nasipu. Skoro vsi vozovi so padli preko nasipa in se zdrobili. Več železniških uslužbencev je ubitih. K sreči je bil samo tovrst. vlak. V katoliško katedralo sv. Andreja v Grand Rapid Mich. je udarila strela in cerkev je do tal pogorela. Na reki Milwaukee so se zajezile ledene plošče in voda je preplavila celo okolico. Nekatere manjše hiše je voda dvignila in odplula z njimi. Odneslo je vse polno dreves. Utopljenec je ogromno število.

Oproščena morilka. Pariški porotniki so te dni oprostili morilko Evgenijo Lariot, ki je ustrelila svojega ljubimca Emila Laurenta. Svoje dejanje je obtoženka pripoznala. Izjavila je, da ji je ljubimec z revolverjem grozil in zahteval od nje pooblastilo, s katerim bi mogel dati njenega otroka v zavod, v katerem se vzgajajo otroci »brez imen«. Pooblastilo mu je podpisala, a skoro se je zavedla, da bi s tem, da bi dala otroka v tak zavod, zgubila vse pravice do njega in da bi ga težko še kedaj našla. Zahtevala je

pooblastilo nazaj. Ker ga ni dobila in je je Laurent hotel oddati, ustrelila je Laurenta z revolverjem, s katerim je prej njej grozil. Po umoru je skočila lahko skozi okno, pala pa je na velik kup peska in se lahko poškodovala.

Finančni stražnik morilec. V Bežuniji na Hrvaškem se je dogodil naslednji slučaj: Finančni stražnik Martin Zakič je bil s svojim sovrstnikom na patrolji. Ker je bila blatna cesta, šel je Zakič po detelji kmeta Gliše Marinkoviča. Oče Glišin opozoril je stražnika, naj ne gazi detelje, na kar je prišel Glišin ter zapovedal Zakiču, naj gre iz detelje. Zakič je vzel puško z rame, pomeril in ustrelil Glišo Marinkoviča. Zakič so zaprli, žrtve njegove surovosti Glišo Marinkovič pa je umrl.

Ropar v krsti. Na neki mali postaji v bližini Herkulovih toplic na Ogrskem prinesla sta te dni dva kmeta načelniku postaje leseno krsto ter mu naročila, naj jo odposlje naprej. Načelnik je izročeno mu krsto zaprl v blagajniško sobo, drugi dan pa je našel ulomljena vrata, krsto odprto, pa — blagajnico prazno. V krsti je bil skrit ropar.

Zveza oženjenih mož se je osnovala v Bruselju. Namen te zveze je, nastopati proti razkošnosti damskih oblek. Žene so ogorčene, da možje v ogromnem številu pristopajo k tej zvezi.

Društva.

(Slovensko pevsko društvo v Konjicah priredi dne 21. t. m. v gostilni g. Vallanda zabavni večer s petjem in godbo. — Začetek ob osmi uri. — Vstopnina prosta.

Narodno gospodarstvo.

Glavna zagonetka našega narodnega gospodarstva.

(Po predavanjih dr. Viljem Neuratha, prof. na c. kr. visoki šoli za kmetijstvo priobčuje F. P.)

(Dalje.)

Kaj pa je torej vzrok, da imajo zdnevno velike obilice blaga vedno se ponavljajoče krize in ljudsko bedo v bogatih časih in deželah za posledico? Kajti da bi bila obilnost sama na sebi temu kriva, temu pač ne bo pritrtil zdrav človeški razum. Za to so nekateri celo skušali tajiti možnost, da bi mogla biti velika množina blaga posredno ali neposredno vzrok kriz, gospodarskih polumov (krahov) in delavske mizerije. Toda nepristranski opazovalec mora pritrčiti ljudstvu, ki opirajoč se na skušnjo trdi, da ravno pri obilici blaga delavno ljudstvo nima denarja, da bi kupilo krme, obleke, kuriva, stanovanje — in da v istem času primanjkuje tudi podjetnikom denarja, da bi mogli svojo obrt v polnem obsegu nadaljevati in dati delavcem toliko dela in plače kot poprej. Tu velja torej stari pregovor: »Kaj pomaga, ako stane cel vol samo 1 groš, če pa tudi tega groša ni?«

Pravi vir grozne gospodarske usode in trpljenja dasi ne zadnji, so neke pomankljivosti organizacije naše kupčije in prodaje. Tudi nam je mogoče se prav korenito osvoboditi teh težkih gospodarskih muk, ne da bi se dotaknili tuje zasebne lastnine, ne da bi škodovali kakemu sloju, ne da bi omejili kakorkoli gospodarsko svobodo v pravem smislu besede.

To hočem pojasniti na podlagi »prisposobe o vodni krnici«.

Bellang nam pripoveduje v svoji parabolli o nadproizvajalnih krizah to-le: Kapitalisti zapovedo silno veliko vode znositi skupaj t. j. proizvajati obilno vsakovrstnih sredstev za življenje. Vsled tega nastane potem nemogućnost prodati to blago tako, da bi imeli kapitalisti od tega kaj dobička. Preobilice kapitalisti ne morejo sami na pameten način porabiti, ker so itak siti. Ljudstvu pa tudi nočejo prepustiti te zanje brezkoristne preobilice, ker načeloma nočejo dati ljudstvu ničesar, pri čemur se kaže dobiček.

V oni parabolli nahajamo sledeči odstavek: In ljudje so godrnjali zoper kapitaliste in rekli: »Glejte, voda teče čez robove in mi umiramo žeje. Dajte nam torej vode, da ne poginemo«. Kapitalisti pa so odgovorili: »Ne tako, voda je naša. Vi je ne boste pili, dokler je ne odkupite s svojimi vinarji«. In potrdili so to s prisego po svoji šegi in rekli: »Kupčija je kupčija«.

Potemtakem bi bili — v slučaju krize — kapitalisti prav lahko v stanu, ljudstvu dati dela in zaslužka. Toda tega nečejo storiti, če tudi bi ne imeli zraven nobene zgage. — To pa se ne strinja popolnoma z resnico, kakor bomo takoj videli. V največ slučajih, namreč ob nastopu kriz ni prosta volja podjetnikov, ampak trda, železna nujnost, da morajo svoje obrtne zavode ali produkcijo močno omejiti, ustaviti ali celo opustiti, vsled česar pride cela armada uslužbencev in delavstva ob delo in kruh. Večina ali vsaj veliko podjetnikov je podobnih ribam, ki vržene iz vode leže na suhem prostu.

V neposredni bližini je vse polno sredstev za delo in življenje, živeža, obleke, kuriva itd., toda vse je takorekoč nedotakljivo, kakor po nesrečni osodi zakleto.

(Dalje prih.)

Telefonska in brzojavna poročila.

Novomesto, 16. aprila. Minister. predsednik poroča mi z dne 13. aprila, da je deželni zakon za novomeški vodovod dobil najvišje potrjenje. Dr. Elbert, prošt.

Dunaj, 16. aprila. V državnem zboru so predsedniško tribuno popolnoma s pregrajo ločili od poslaniških prostorov. Predsedstvo se bode odslej moglo podati na svoj prostor le skozi vrata, ki so napravljena zadaj za tribuno.

Dunaj, 16. aprila. V parlamentarnih krogih se smatra, da so obravnave vlade s češkimi in nemškimi voditelji ustvarile situacijo, da se sedaj motenja parlamentarnih obravnav od strani velikih strank ni bati, ako tudi je parlament lahko pripravljen na izbruhe radikalnih kril od obeh strani. Sosebno dokler bodo na dnevnem redu samo gospodarske predloge, se ni bati posebnih težav.

Dunaj, 16. aprila. Zastopniki uradnikov so bili včeraj pri dr. Körberju in finančnem ministru, da mu izroče znane želje zadnjega uradniškega shoda. Ministra sta deputacijo prijazno vsprejela.

Dunaj, 16. aprila. Nemški pevci iz Kolina so bili včeraj slovesno sprejeti v mestni hiši. Občina jim je priredila banket. Cesar je odlikoval predsednika kolinskih pevcev s častniškim križcem Franc Jožefovega reda, podpredsednika pa z viteškim križcem Franc Jožefovega reda.

Dunaj, 16. aprila. Misijon v cerkvi sv. Štefana dosega velikanski uspeh. Cerkev je vedno natlačeno polna.

Gradeo, 16. aprila. 31 bolgarskih učiteljev se pripelje sem jutri popoldne. Sprejme jih mestna občina, ker je njih vodja Kocev pisal graškemu županu, da odločno zavrača vsak panslavizem in so najbolj poučne stvari našli le v nemških mestih, le v nemški kulturi, zato so se tudi v dvojezičnih mestih obrnili samo na Nemce, v Pragi so jih izrabljali Čehi v svoje politične namene in češki listi so prinesli neresnična poročila. V slovanskih krogih vzbuja obnašanje bolgarskih učiteljev ogorčenje.

Praga, 16. aprila. „Plzensky Obzor“ vstraja pri trditvi da most čez

Vltavo ne bo o pravem času gotov, torej bode dohod cesarja v Prago se moral prestaviti. Tvrdka, ki dela most, je že to naznanila praškemu magistratu. Včeraj so bile tu razširjene vesti, da pride cesar sem 30. maja.

Praga, 16. aprila. Na občnem zboru centralne kmetijske češke družbe je predsednik poslanec knez Friderik Schwarzenberg dejal, da je treba v zadevi vodnih kanalov pozvati poljedelske kroge, naj proti izpeljavi kanalske ankete toliko časa zavzemajo nasprotno stališče, dokler se gotovi za češko deželno kulturo važni predpogoji, sosebno regulacije rek in potokov ne izvrše, kajti sicer bi vodni kanali služili le velikemu kapitalu in ne nemškimi in ogerskim produktom.

Praga, 16. aprila. „Politik“ poroča, da bo znesek, katerega bode cesar daroval za ustanovitev umetnostne galerije, znašal 2 milijona kron. Iz obresti se bode vsako leto za 80.000 kron nakupilo del umetnikov obeh narodnosti.

Praga, 16. aprila. Čuje se, da so Poljaki odklonili udeležbo na vsesokolskem sestanku.

Sriem, 16. aprila. Prestolonaslednik Fran Ferdinand pride sem na lov.

Zagreb, 16. aprila. Iz Amerike prihaja vest, da se je morala ondi slavna hrvatska pevka Milka Tonina operirati v vratu. Operacija se je srečno izvršila.

Berolin, 16. aprila. Vsa nemška policija je na nogah. Dobila je obvestilo, da se je iz Amerike odpeljal anarhist Romagnoli z gotovim naročilom od ameriških anarhističkih odborov.

Beligrad, 16. aprila. Tukajšnji listi zabeležujejo vest, da Avstrija pripravlja aneksijo Bosne in Hercegovine ter da baje samo čaka, da se zaplete Rusija v vojno z Japonsko.

Beligrad, 16. aprila. Pričakuje se, da kraljica Draga povije začetkom maja. (!)

Milan, 16. aprila. Pri Como se je udrila zemlja. Štiri velika poslopja so v nevarnosti.

Petrograd, 16. aprila. Poroča se, da znani nedostatek v državnem računu izhaja le iz računske pomote, da pa denarja nič ne manjka in se ni zgodila nobena defraudacija.

Madrid, 16. aprila. V Avairo na Portugalskem so hoteli neznani zločinci zažgati jezuitski samostan. Bili so še o pravem času prepojeni.

Bruselj, 16. aprila. Predsednik Krüger namerava predložiti razsodišču v Haagu spomenico o južnoafriškem vprašanju.

London, 16. aprila. Iz Pietersburga poročajo: Tekom vojske so zasledili v gorovju Murchison nove zlate žile.

Pekin, 16. aprila. Reuterjev urad poroča: Kitajskima pooblaščenca so naznanili zastopniki Japonske, da je neobhodno potrebna vrnitev cesarja v Pekin in treba poslati v Mandžurijo kitajskih vojakov, da napravijo ondi red.

London, 16. aprila. „Standard“ poročajo in Shanghai, da ruski po-

slanik Giers še vedno pritiska na Činga in Li-Hung-Čanga, naj podpiseta mandžursko pogodbo.

Washington, 16. aprila. Ameriška vlada naznanja velesilam, da bo podpirala zahtevo glede odškodnine Kine napram velesilam le tedaj, ako svota ne presega 40 milijonov funtov v zlatu, sicer se ne udeleži pogajanj. Temu predlogu baje niso prijazne Avstro-Ogerska, Nemčija, Rusija, Francija in Italija.

Umrli so:

14. aprila. Marija Kump, pismonoša žena, 61 let, Križevniške ulice 5, nephritis. — Marija Hlebs, posestnica, 71 let, Hradeckega vas 28, bronchitis marasmus.

V bolnišnici:

12. aprila. Jakob Dermastja, gostač, 70 let, plučnica. — Vincenc Carali, gostač, 73 let, ostarelost. 13. aprila. Josip Balantič, kaznenec, 27 let, morbus macul. — Ivan Zdešar, strgarski vajenec, 22 let, jetika. — Ivan Kaplan, cestar, 78 let, ostarelost.

Žitne cene

dné 15. aprila 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K	7.82	do	7.83
„ „ maj-junij	„	7.86	„	7.87
„ „ jesen	„	7.90	„	7.91
Rž za pomlad	„	7.95	„	7.97
„ „ maj-junij	„	7.85	„	7.86
„ „ jesen	„	7.01	„	7.05
Turšica za maj-junij	„	5.45	„	5.46
„ „ juli-avgust	„	5.58	„	5.59
„ „ september-oktober	„	5.76	„	5.77
Oves za pomlad	„	6.89	„	6.90
„ „ maj-junij	„	6.88	„	6.89
„ „ jesen	„	5.98	„	6.00

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K	7.55	do	7.56
„ „ maj	„	7.60	„	7.61
„ „ oktober	„	7.65	„	7.66
Rž za april	„	7.67	„	7.68
„ „ oktober	„	6.66	„	6.67
Oves za april	„	6.69	„	6.70
„ „ oktober	„	5.60	„	5.63
Koruzna za maj	„	5.20	„	5.21
„ „ julij	„	5.32	„	5.33

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K	7.70	do	8.25
„ „ južne žel.	„	7.95	„	8.30
Rž	„	7.95	„	8.20
Ječmen	„	7.20	„	8.25
„ „ ob Tisi	„	7.10	„	8.25
Koruzna ogerska	„	5.80	„	5.85
Činkvanti	„	6.75	„	7.10
Oves srednji	„	6.90	„	7.05
Fizol	„	8.10	„	10.00

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje neba v mm.	Temperatura po Celsiusu	Veterevi	Nobo	Padačina v 24 urah
15	9 zveč.	729.0	9.8	brezvetr.	dež	
16	7. jut.	725.8	8.0	sl. svzh.	„	13.0
	2. popol.	724.2	12.8	sl. sever.	„	

Srednja večerajšnja temperatura 10.1°, normale: 9.7

Štedilno leštilo za tla (Schneider & Co. na Dunaji) je najcenejše in najpripravnejše sredstvo za domačo porabo pri leštiljenju parketnih lužilnih in ličilnih tal, se posuši tekom jedne ure. Dobiva se pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 8 11—10

Glasovir je naprodaj

po nizki ceni, tudi proti mesečnemu poplačilu.

Več je izvedeti v Ljubljani, Pred škofijo štev. 17, 3. nadstr., ali pa pismeno pod M poste restante Ljubljana. 388 3—1

Naročajte „Socijalizem“!

Naročila sprejema g. Luka Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani.

Proti malokrvnosti.

Železnato vino

lekarnarja G. Plocoli

v Ljubljani

dvornega založnika Nj. Svetosti papeža

ima v sebi 90krat več železa

kakor druga po reklamni nezaslužno sloveča china-železnata vina, katera čisto nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno vino. 7—12

Vsled tega največje jamstvo za izdatnost tega vina pri malokrvnih, nervoznih ali vsled bolezni oslabilih osebah, kakor tudi še posebno pri bledih, slabotnih in bolehavih otrocih. II. 590 50-42

Dobiva se v steklenicah po pol litra.

Kmetijsko društvo v Ribnici ima do 3000 kg. dobro čiščenega

fižola „ribničana“

na prodaj po 23 K na postaji Ribnica. — Zrno je zdravo in dobro, zatoraj po njem! Ker je bilo letos fižola malo, zato utegnejo cene še poskočiti. Kdor ga potrebuje, naj se ob času preskrbi. 390 3—1

Dva delavca-krojača,

ki sta zmožna talarje in površnike dobro in zanesljivo izvrševati, se takoj sprejmeta v trajno delo.

Jakob Mikolič,

377 3—2 krojaški mojster, Rudolfovo.

Spretnega

mizarskega pomočnika

sprejme 391 3—1

Jakob Homovc,

mizarski mojster v Crknicu.

Vožnjekarte

in

tovorni listi

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesionovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnita daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20,

ali pa 127 25—10

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Dunajska borza.

Dne 16. aprila.	
Skupni državni dolg v notab	98.40
Skupni državni dolg v srebru	98.10
Avstrijska zlatna renta 4%	117.75
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	97.50
Ogerska zlatna renta 4%	117.75
Ogerska krona renta 4%, 200	92.90
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1683.—
Kreditne delnice, 160 gld.	701.—
London vista	240.25
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. vel.	117.62 1/2

Dne 15. aprila.	
3-2% državne srečke l. 1864, 250 gld.	183.—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	170.—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	207.—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.35
Tisne srečke 4%, 100 gld.	141.—
Dunavske vravnave srečke 5%	258.—

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106.10
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.25
Prireditne obveznice državne železnice	—
„ „ južne železnice 3%	347.—
„ „ južne železnice 5%	122.80
„ „ dolenskih železnic 4%	99.50
Kreditne srečke, 100 gld.	399.—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	400.—
Avstrijskega rubežega križa srečke, 10 gld.	49.—
Ogerskega „ „ 5	25.75
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	17.20
Rudolfove srečke, 10 gld.	58.—

Salmove srečke, 40 gld.	204.—
St. Genois srečke, 40 gld.	234.—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	389.—
Ljubljanske srečke	58.75
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	281.50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6310.—
Akcije tržaskoga Lloydja, 500 gld.	857.—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	102.25
Splošna avstrijska stavbniška družba	153.—
Montanska družba avstr. pian.	481.—
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	461.—
Papirnih rubljev 100	253.50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnita vseh gospodarskih in finančnih stvarh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.